

نگاهی

به آمار آموزش عالی ایران

در سال تحصیلی ۱۳۷۲-۷۳

وزارت فرهنگ و آموزش عالی ایران، در هر سال تحصیلی، آماری از نحوه فعالیت‌های خود در زمینه‌های مختلفی چون: تعداد پذیرفته‌شدگان، دانشجویان و فارغ‌التحصیلان، تغییرات و تحولات صورت گرفته در کادر آموزش وزارتخانه و سازمانهای ذیربط، شاخصهای آموزش عالی در ایران و موارد دیگری از این دست منتشر می‌کند.

با توجه به اینکه نشریه شریف در این شماره به بررسی آموزش عالی در ایران پرداخته است. بی‌مناسبت ندیدیم تا با چاپ این مجموعه، خوانندگان محترم نشریه را از عمده‌ترین تغییرات و تحولات صورت گرفته در زمینه آموزش عالی در سال ۱۳۷۲-۷۳ مطلع سازیم.

پذیرفته‌شدگان

در دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور در سال تحصیلی ۱۳۷۲-۷۳ در مجموع ۱۰۰ هزار و ۳۷۱ نفر برای اولین بار پذیرفته شده‌اند. از این تعداد، ۲۹ هزار و ۶۴۷ نفر (۲۹/۵۴ درصد) را زنان و ۷۰ هزار و ۷۲۴ نفر (۷۰/۴۶ درصد) را مردان تشکیل می‌دهند. تعداد پذیرفته‌شدگان آموزش عالی در سال ۱۳۷۲-۷۳ نسبت به سال تحصیلی قبل، ۲۴/۶ درصد افزایش داشته است.

در میان پذیرفته‌شدگان آموزش عالی، دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی وابسته به وزارت فرهنگ و آموزش عالی ۷۰ هزار و ۶۶۴ نفر، دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی وابسته به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی ۱۵ هزار و ۷۸۱ نفر و در سایر دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور، ۱۳ هزار و ۹۲۶ نفر دانشجو برای اولین بار پذیرفته شده‌اند. در میان استانهای مختلف کشور، استان تهران بیشترین پذیرش را دارد و با تعداد ۲۸ هزار و ۶۸۲ نفر پذیرش در مجموع

در نشریه آمار آموزش عالی ایران در سال تحصیلی ۱۳۷۲-۷۳،

اطلاعات و آمار تفصیلی در بخشهای زیر ارائه شده است:

- فصل اول : پذیرفته‌شدگان
- فصل دوم : دانشجویان
- فصل سوم : فارغ‌التحصیلان
- فصل چهارم : کادر آموزشی
- فصل پنجم : شاخصها
- فصل ششم : دوره‌های شبانه
- فصل هفتم : دوره‌های معادل
- فصل هشتم : آمارهای مقایسه‌ای

در سال تحصیلی ۱۳۷۲-۷۳، تغییرات عمده‌ای در تعداد

پذیرفته‌شدگان، دانشجویان، فارغ‌التحصیلان و کادر آموزشی مراکز آموزش عالی ایران به وجود آمده است که به شرح آن پرداخته می‌شود.

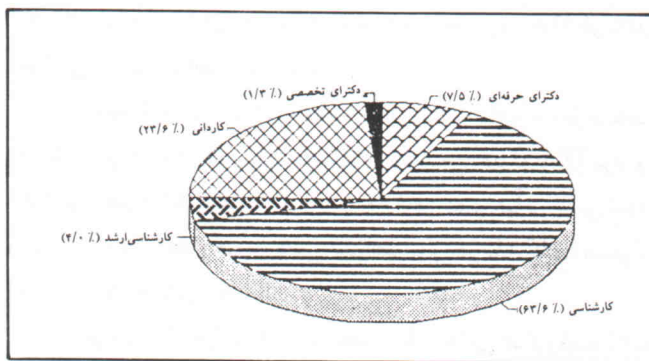

تهران، استان اصفهان با ۵۵۲۲ نفر (۹/۳۳ درصد)، استان خراسان با ۴۴۴۷ نفر (۷/۸۵ درصد) و استان فارس با ۴۲۴۴ نفر (۷/۱۷ درصد) فارغ‌التحصیل در مرتبه‌های بعدی قرار دارند.

مقایسه تعداد فارغ‌التحصیلان سال تحصیلی ۱۳۷۱-۷۲ برحسب دوره تحصیلی نشانگر این واقعیت است که ۱۳ هزار و ۹۶۱ نفر (۲۳/۵۹ درصد) در دوره کاردانی، ۳۷ هزار و ۶۳۸ نفر (۶۳/۵۸ درصد) در دوره کارشناسی، ۲۳۵۶ نفر (۳/۹۸ درصد) در دوره کارشناسی ارشد، ۴۴۶۸ نفر (۷/۵۵ درصد) در دوره دکترای حرفه‌ای و ۷۷۱ نفر بقیه (۱/۳۰ درصد) در دوره دکترای تخصصی فارغ‌التحصیل شده‌اند.

نمودار (۲)

توزیع درصد فارغ‌التحصیلان مراکز آموزش عالی به تفکیک دوره‌های تحصیلی در سال تحصیلی ۱۳۷۱-۷۲

در میان فارغ‌التحصیلان سال تحصیلی ۱۳۷۱-۷۲ دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور، تعداد ۱۸ هزار و ۵۷۰ نفر (۳۱/۳۷ درصد) در گروه علوم انسانی، ۶۵۵۵ نفر (۱۱/۰۸ درصد) در گروه علوم پایه، ۳۱۶۸ نفر (۵/۳۵ درصد) در گروه کشاورزی و دامپزشکی، ۱۳ هزار و ۳۵ نفر (۲۲/۰۲ درصد) در گروه فنی مهندسی، ۱۶ هزار و ۷۴۶ نفر (۲۸/۲۹ درصد) در گروه پزشکی و ۱۱۲۰ نفر بقیه (۱/۸۹ درصد) در گروه هنر فارغ‌التحصیل شده‌اند.

کادر آموزشی

در سال تحصیلی ۱۳۷۲-۷۳ در دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور در مجموع ۳۲ هزار و ۹۳۴ نفر کادر آموزشی تمام وقت و حق‌التدریسی مشغول به کار بوده‌اند که در مقایسه با سال قبل، ۸/۸ درصد افزایش داشته است. در سال تحصیلی ۱۳۷۲-۷۳، در مجموع ۲۰ هزار و ۹۷۰ نفر کادر آموزشی تمام وقت، آموزش دانشجویان سراسر کشور را به

نفر (۴/۵۲ درصد) در گروه کشاورزی و دامپزشکی، ۸۵ هزار و ۸۷۷ نفر (۱۹/۶۷ درصد) در گروه فنی مهندسی، ۹۱ هزار و ۲۳۶ نفر (۲۰/۹۰ درصد) در گروه پزشکی و ۷۲۶۹ نفر بقیه (۱/۶۷ درصد) در گروه هنر مشغول به تحصیل می‌باشند.

در سال تحصیلی ۱۳۷۲-۷۳ در کلیه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور تعداد ۴۱۲ نفر دانشجوی تبعه کشورهای خارجی به تحصیل مشغول بوده‌اند. از این تعداد، ۹۳ نفر تبعه کشور لبنان، ۸۸ نفر تبعه کشور افغانستان، ۶۶ نفر تبعه کشور عراق و ۵۲ نفر تبعه کشور سودان و ۱۱۳ نفر بقیه، تبعه کشورهای دیگر بوده‌اند.

تعداد دانشجویان در سال تحصیلی ۱۳۷۲-۷۳ در کل بالغ بر ۹۹۴ هزار و ۷۱ نفر بوده است که ارقام آن به تفکیک زیر است:

مراکز آموزش عالی مورد تأیید وزارت فرهنگ و	۴۳۶۵۶۴ نفر
آموزش عالی و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	۳۸۱۵۲۰
مراکز آموزشی دانشگاه آزاد اسلامی در سراسر کشور	۱۰۸,۰۰۰
دوره‌های معادل مصوب سازمان امور اداری و استخدامی کشور	۶۴,۹۸۷
دانشجویان مراکز تربیت معلم وابسته به وزارت آموزش و پرورش	۳,۰۰۰
دانشجویان ارزگیر و بورسیه خارج از کشور	۹۹۴,۰۷۱
جمع کل دانشجویان در سراسر کشور	

فارغ‌التحصیلان

از مهر ماه سال ۱۳۷۱ تا شهریور ماه سال ۱۳۷۲ در کلیه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور ۵۹ هزار و ۱۹۴ نفر فارغ‌التحصیل شده‌اند که از این تعداد، ۱۸ هزار و ۶۱۲ نفر (۳۱/۴۴ درصد) را فارغ‌التحصیلان زن و ۴۰ هزار و ۵۸۲ نفر (۶۸/۵۶ درصد) را فارغ‌التحصیلان مرد تشکیل می‌دهد. مقایسه تعداد فارغ‌التحصیلان سال تحصیلی ۱۳۷۱-۷۲ با سال قبل نشان می‌دهد که تعداد فارغ‌التحصیلان ۱۳/۰۷ درصد افزایش یافته است.

تعداد فارغ‌التحصیلان دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی وابسته به وزارت فرهنگ و آموزش عالی ۳۲ هزار و ۵۴۷ نفر (۵۴/۹۸ درصد)، فارغ‌التحصیلان وابسته به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی ۱۶ هزار و ۲۱۰ نفر (۲۷/۳۹ درصد) و فارغ‌التحصیلان سایر دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور ۱۰ هزار و ۴۳۷ نفر (۱۷/۶۳ درصد) بوده است.

توزیع تعداد فارغ‌التحصیلان در استانهای مختلف کشور نشان می‌دهد که ۲۳ هزار و ۶۸۹ نفر (۴۰/۰۲ درصد) دانشجویان از دانشگاههای واقع در استان تهران فارغ‌التحصیل شده‌اند. پس از استان

عنوان دانشگاهی مربی و ۱۰۶۷ نفر بقیه (۶/۱۷ درصد) دارای عنوان دانشگاهی مربی آموزشیار بوده‌اند.

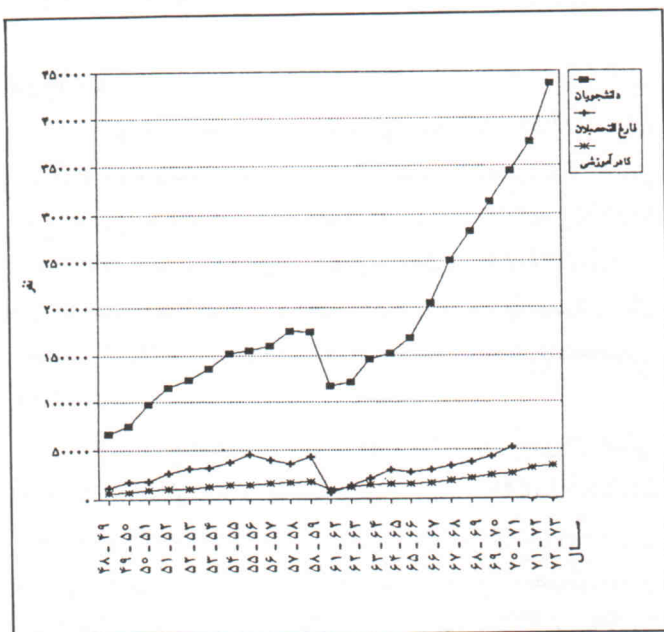
روند رشد

مقایسه تعداد دانشجویان از سال تحصیلی ۱۳۴۸-۴۹ تا سال تحصیلی ۱۳۷۲-۷۳ نشانگر این واقعیت است که در طول ۲۴ سال، تعداد دانشجویان از ۶۷ هزار و ۲۶۸ نفر در سال تحصیلی ۱۳۴۸-۴۹ به ۴۳۶ هزار و ۵۶۴ نفر در سال ۱۳۷۲-۷۳ افزایش یافته است. به عبارت دیگر، به طور متوسط در طی ۲۴ سال گذشته تعداد دانشجویان کشور ۸/۱۰ درصد افزایش یافته است. باید توجه داشت که این افزایش بدون توجه به آمار دانشگاه آزاد اسلامی و دوره‌های معادل مطرح شده است.

در همین فاصله، کادر آموزشی تمام وقت و حق‌التدریسی از ۶۱۰۳ نفر در سال تحصیلی ۱۳۴۸-۴۹ به ۳۲ هزار و ۹۳۴ نفر در سال تحصیلی ۱۳۷۲-۷۳ افزایش یافته است که افزایش سالیانه‌ای معادل ۷/۳ درصد را نشان می‌دهد.

نمودار (۵)

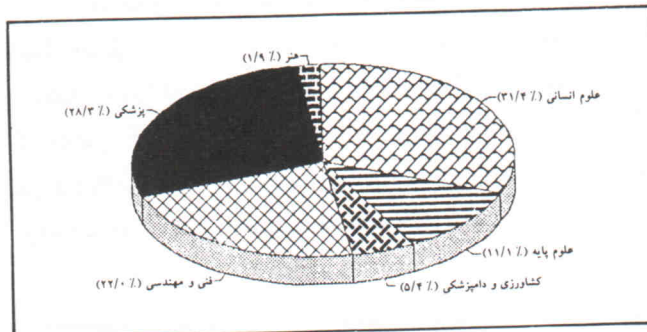
مقایسه تعداد دانشجویان، فارغ‌التحصیلان و کادر آموزشی مراکز آموزش عالی در سالهای تحصیلی ۱۳۴۸-۷۲

در طول سالهای تحصیلی ۱۳۴۸-۴۹ تا سال تحصیلی ۱۳۷۱-۷۲، کلیه دانشگاهها و مراکز آموزش عالی کشور در مجموع ۶۸۴ هزار و ۲۸۱ نفر فارغ‌التحصیل داشته‌اند. تعداد فارغ‌التحصیلان از ۱۱ هزار

نمودار (۳)

توزیع درصد فارغ‌التحصیلان مراکز آموزش عالی به تفکیک رشته‌های تحصیلی در سال تحصیلی ۱۳۷۱-۷۲

عهده داشته‌اند که ۶۳/۶۷ درصد کل کادر آموزشی کشور را شامل می‌شود.

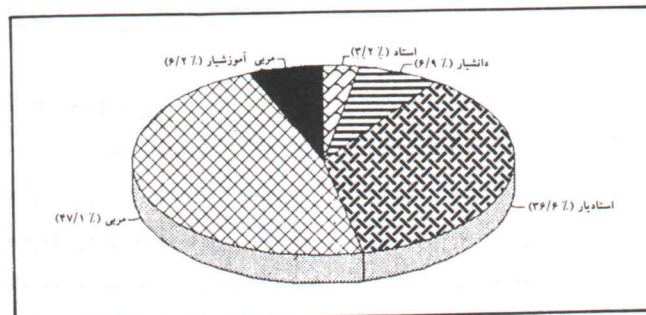
در میان ۳۲ هزار و ۹۳۴ نفر کادر آموزشی تمام وقت و حق‌التدریسی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی در سال تحصیلی ۱۳۷۲-۷۳، تعداد ۲۴ هزار و ۴۵۴ نفر عضو هیأت علمی و ۸۴۸۰ نفر کادر آموزشی غیر هیأت علمی بوده است.

مقایسه تعداد اعضای هیأت علمی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی در سال تحصیلی ۱۳۷۲-۷۳ نشان می‌دهد که از ۲۴ هزار و ۴۵۴ نفر عضو هیأت علمی، ۱۷ هزار و ۲۸۶ نفر عضو هیأت علمی تمام وقت و ۷۱۶۸ نفر عضو هیأت علمی حق‌التدریسی در دانشگاهها مشغول به تدریس یا تحقیق بوده‌اند.

در میان ۱۷ هزار و ۲۸۶ نفر عضو هیأت علمی تمام وقت، ۵۴۵ نفر (۳/۱۶ درصد) دارای عنوان دانشگاهی استاد، ۱۲۰۰ نفر (۶/۹۴ درصد) دارای عنوان دانشگاهی دانشیار، ۶۳۳۰ نفر (۳۶/۶۲ درصد) دارای عنوان دانشگاهی استادیار، ۸۱۴۴ نفر (۴۷/۱۱ درصد) دارای

نمودار (۴)

توزیع درصد اعضای هیأت علمی تمام وقت مراکز آموزش عالی به تفکیک عناوین دانشگاهی در سال تحصیلی ۱۳۷۲-۷۳

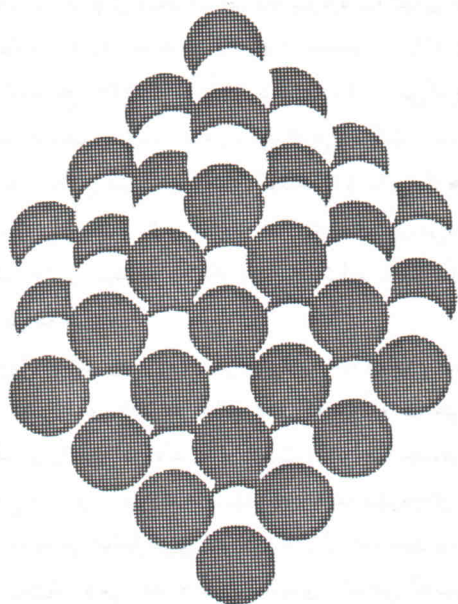

درصد) در دوره کاردانی، ۱۹۸۴ نفر (۶۶/۶۲ درصد) در دوره کارشناسی، ۴۵۸ نفر (۱۵/۳۸ درصد) در دوره کارشناسی ارشد و ۱۲ نفر بقیه (۰/۴ درصد) در دوره دکتری تخصصی پذیرفته شده‌اند.

تعداد دانشجویان دوره‌های معادل در سال تحصیلی ۱۳۷۲-۷۳ در مجموع ۱۷ هزار و ۳۰۹ نفر بوده است که از این تعداد، ۲۰۹۵ نفر را دانشجویان زن و ۱۵ هزار و ۲۱۴ نفر را دانشجویان مرد تشکیل می‌دهند. مقایسه تعداد دانشجویان دوره‌های معادل نشان می‌دهد که ۳۴۱۴ نفر (۱۹/۷۲ درصد) در دوره کاردانی، ۱۲ هزار و ۲۶۸ نفر (۷۰/۸۸ درصد) در دوره کارشناسی، ۱۶۰۱ نفر (۹/۲۵ درصد) در دوره کارشناسی ارشد و ۲۶ نفر بقیه (۰/۱۵ درصد) در دوره دکتری تخصصی مشغول به تحصیل بوده‌اند.

توزیع تعداد دانشجویان دوره‌های معادل نشان می‌دهد که ۱۲ هزار و ۱۲۱ نفر، (۷۰/۰۳ درصد) در گروه علوم انسانی، ۱۲۸۹ نفر (۷/۴۵ درصد) در گروه علوم پایه، ۲۹۷ نفر (۱/۷۲ درصد) در گروه کشاورزی و دامپزشکی، ۳۲۸۶ نفر (۱۸/۹۸ درصد) در گروه فنی و مهندسی، ۲۷۷ نفر (۱/۶۰ درصد) در گروه پزشکی و ۳۹ نفر بقیه (۰/۲۲ درصد) در گروه هنر تحصیل می‌کرده‌اند.

در سال تحصیلی ۱۳۷۱-۷۲، در دوره‌های معادل تعداد ۱۳۹۷ نفر فارغ‌التحصیل شده‌اند که از این تعداد، ۵۲۲ نفر (۳۷/۳۶ درصد) در دوره کاردانی، ۸۲۷ نفر (۵۹/۲۰۱ درصد) در دوره کارشناسی، ۴۷ نفر (۳/۳۶ درصد) در دوره کارشناسی ارشد و ۱ نفر (۰/۰۷ درصد) در دوره دکتری تخصصی فارغ‌التحصیل شده‌اند.

و ۷۶۹ نفر در سال تحصیلی ۱۳۴۸-۴۹ به ۵۹ هزار و ۱۹۴ نفر در سال تحصیلی ۱۳۷۱-۷۲ افزایش داشته که افزایشی معادل ۶/۹۶ درصد در هر سال را نشان می‌دهد.

دوره‌های شبانه

در سال تحصیلی ۱۳۷۲-۷۳، در دوره‌های شبانه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور، در مجموع ۱۲ هزار و ۳۸۰ نفر دانشجو پذیرفته شده‌اند که از این تعداد، ۱۶۳۳ نفر (۱۳/۱۹ درصد) در دوره کاردانی و ۱۰ هزار ۷۴۷ نفر (۸۶/۸۱ درصد) در دوره کارشناسی پذیرفته شده‌اند.

تعداد دانشجویان دوره‌های شبانه در سال تحصیلی ۱۳۷۲-۷۳، در مجموع ۲۷ هزار و ۷۱۳ نفر بوده است که از این تعداد، ۱۲ هزار و ۱۹۲ نفر را دانشجویان زن و ۱۵ هزار و ۵۲۱ نفر را دانشجویان مرد تشکیل می‌دهد.

در میان دانشجویان دوره‌های شبانه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور ۵۲۶۸ نفر (۱۹/۰۰ درصد) در دوره کاردانی، ۲۲ هزار و ۳۳۸ نفر (۸۰/۶۱ درصد) در دوره کارشناسی و ۱۰۷ نفر بقیه (۰/۳۹ درصد) در دوره کارشناسی ارشد مشغول به تحصیل بوده‌اند.

مقایسه تعداد دانشجویان دوره شبانه در گروه عمده رشته‌های تحصیلی نشان می‌دهد که ۱۱ هزار و ۷۱۲ نفر (۴۳/۲۶ درصد) در گروه علوم انسانی، ۴۳۷۱ نفر (۱۵/۷۷ درصد) در گروه علوم پایه، ۱۱۴۵ نفر (۴/۱۳ درصد) در گروه کشاورزی و دامپزشکی، ۲۴۱۹ نفر (۸/۷۳ درصد) در گروه فنی مهندسی، ۷۹۵۵ نفر (۲۸/۷۱ درصد) در گروه پزشکی و ۱۱۱ نفر بقیه (۰/۴۰ درصد) در گروه هنر تحصیل می‌کرده‌اند. در سال تحصیلی ۱۳۷۱-۷۲، در دوره‌های شبانه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور تعداد ۹۱۶ نفر فارغ‌التحصیل شده‌اند که از این تعداد، ۴۲۹ نفر را فارغ‌التحصیلان زن و ۴۸۷ نفر را فارغ‌التحصیلان مرد تشکیل می‌دهد.

از میان ۹۱۶ فارغ‌التحصیل دوره شبانه، تعداد ۲۷۶ نفر (۳۰/۱۳ درصد) در دوره کاردانی، ۶۳۶ نفر (۶۹/۴۳ درصد) در دوره کارشناسی و ۴ نفر (۰/۴۴ درصد) در دوره کارشناسی ارشد فارغ‌التحصیل شده‌اند.

دوره‌های معادل

در سال تحصیلی ۱۳۷۲-۷۳، در دوره‌های معادل دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی مورد تأیید وزارت فرهنگ و آموزش عالی و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، تعداد ۲۹۷۸ نفر دانشجو پذیرفته شده‌اند که از این تعداد، ۳۱۰ نفر زن و ۲۶۶۸ نفر مرد بوده است. در میان پذیرفته‌شدگان دوره‌های معادل، ۵۲۴ نفر (۱۷/۶۰ درصد)